

เด็ก กับความคาดหวังของรัฐบาล พ.ศ.2502-2519

นางสาววิชนี คำน้ำปาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6723-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I22000793

29 มี.ค. 2549

CHILDREN AND THE THAI GOVERNMENT'S EXPECTATIONS 1959-1976

Miss Watchanee Comenampad

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in History

Department of History

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6723-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เด็ก กับความคาดหวังของรัฐบาล พ.ศ.2502-2519

โดย

นางสาว วัชณี คำน้ำปาด

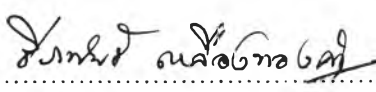
สาขาวิชา

ประวัติศาสตร์

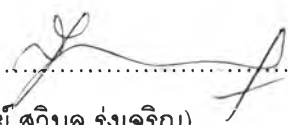
อาจารย์ที่ปรึกษา

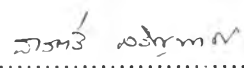
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาวิตรี เจริญพงศ์

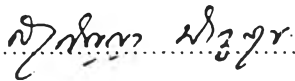
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

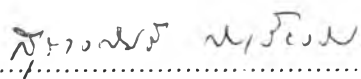

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ สุวิมล รุ่งเจริญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาวิตรี เจริญพงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา บำรุงสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรวงศ์ศรี ตันเสียงสม)

วิชานี้ คำนำปาด: เด็ก กับความคาดหวังของรัฐบาล พ.ศ.2502-2519 (CHILDREN AND THE THAI GOVERNMENT'S EXPECTATIONS 1959-1976) อ.ที่ปรึกษา: ผศ. สวัสดิ์ เจริญพงศ์, จำนวนหน้า 179 หน้า. ISBN 974-17-6723-4

การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับเด็กนับตั้งแต่ พ.ศ.2475 นั้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข การสงเคราะห์ หรือด้านการศาล สะท้อนให้เห็นพัฒนาการของความสนใจและการตระหนักถึงความสำคัญของเด็กที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดีจนกระทั่งในที่สุดจึงมีการจัดตั้งวันเด็กขึ้นในปี พ.ศ.2498 เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของเด็ก และใน พ.ศ.2502 เป็นต้นมา รัฐบาลก็ได้จัดให้มีคำขวัญวันเด็ก สาส์นวันเด็ก และหนังสือวันเด็ก สิ่งเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้และปฏิบัติตามแนวทางที่รัฐบาลได้วางไว้

ความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อเด็กซึ่งได้แสดงออกมาผ่านคำขวัญวันเด็ก สาส์นวันเด็ก และหนังสือวันเด็กนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามการดำเนินงานทางการเมือง การปกครอง และการบริหารประเทศของรัฐบาล และยังเป็นผลมาจากสภาพการณ์ต่างๆ ของบ้านเมืองในขณะนั้นด้วย ในสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นับตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2502-2506 รัฐบาลมีความคาดหวังจากเด็กในเรื่องของระเบียบวินัย ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2506-2516 นอกจากจะสืบเนื่องนโยบายจากรัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แล้ว รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของศีลธรรม และคุณธรรม รวมทั้งเรื่องของการศึกษาด้วย และในสมัยประชาธิปไตย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2516-2519 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของสิทธิและเสรีภาพ

ภาควิชา.....ประวัติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....วัน คำนำปาด.....

สาขาวิชา.....ประวัติศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สวัสดิ์ เจริญพงศ์.....

ปีการศึกษา...2547

4480191822: MAJOR HISTORY

KEYWORD: CHILDREN/ EXPECTATIONS/ GOVERNMENT/ 1959-1976

WATCHANEE COMENAMPAD: CHILDREN AND THE THAI GOVERNMENT'S EXPECTATIONS 1959-1976.THESIS ADVISOR: ASST. PROF. SAWITREE CHAROENPONG, 179 pp. ISBN 974-17-6723-4.

Since 1932, 'children's welfare' has increasingly been a concern of the Thai government and Thai society at large. Such a concern, well reflected in the policies on, and management of, public education, public health, social welfare, and the judicial system, culminated in the setting up of the Children's Day in 1955. In 1959, the government began to issue the annual Children's Day Motto, Children's Day Prime Minister's Message, and the Children's Day Annual. All these reveal the Thai government's expectations of children, sending the message to the children who are expected to behave along the path set by the government.

The Thai government's expectations of children during the period under study varied in accordance with contemporary politics. Under the Sarit regime during 1959-1963, well discipline and order were the government's prime expectation. Under the Thanom regime during 1963-1973, in addition to discipline and order were moral, ethics and education. During the brief 'Democratic' years between 1973-1976, the issues of 'rights' and 'freedom' were highlighted.

Department.....History.....Student's signature..... *วรัญญา คำขำพาด*
Field of Study.....History.....Advisor's signature *Sawitree Charoenpong*
Academic Year.....2004

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงได้ด้วยความเมตตา และความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจาก อาจารย์สุวิมล รุ่งเจริญ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สุกัญญา บำรุงสุข และ รศ.ดร.สุรางค์ศรี ตันเสียงสม ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะต่างๆ แก่ผู้เขียน และรศ.ฉลอง สุนทรวาณิชย์ ที่ได้กรุณาเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ และหนังสืออื่นใดขอกราบขอบพระคุณ ผศ.สาวิตรี เจริญพงศ์ เป็นอย่างสูง ผู้ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ได้ให้การดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งได้ให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้เขียนอย่างมากมายโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และทำให้ศิษย์คนหนึ่งได้รู้จักความหมาย ของคำว่า “อาจารย์” อย่างแท้จริง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยทุกท่านที่เมตตากรุณาให้ความรู้ในวงวิชาการทางด้านต่างๆ ที่มีประโยชน์ยิ่ง โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร.ธีรวัต ฌ ป้อมเพชร และอาจารย์ ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ อาจารย์ที่เป็น “ผู้ให้” แก่ ศิษย์เสมอมา ขอขอบคุณพี่สมพรและพี่ประสิทธิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือหลายๆ อย่าง รวมทั้งขอบคุณพี่ๆ บรรณารักษ์คณะอักษรฯ ทุกท่านที่กรุณาและเอื้อเฟื้อให้ความสะดวกสบายในการยืมและคืนหนังสือ

ขอขอบคุณเพื่อนทพร พี่ปารมี พี่เวหา พี่สุรพงษ์ พี่จิราธร กรกิต ธิบดี นิตยาภรณ์ ปิยะพร ไพลดา วิทวัส วิวรรณ และสุวิษญ์ พี่ๆ เพื่อนๆ ร่วมรุ่นทุกคน รวมทั้งพี่ฟ้าใส พี่วีณา และพจนีย์ปริษา ศูนย์ไทย ศึกษาฯ ขอขอบคุณทุกคนที่ได้ให้ประสบการณ์การใช้ชีวิตในโลกกว้างอันมีค่ายิ่ง ซึ่งช่วยเติมเต็มในส่วน อื่นๆ ของชีวิตที่นอกเหนือจากที่ได้ในวงวิชาการ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ประวัติศาสตร์ทุกคนที่ให้การ ช่วยเหลืออย่างมากจนมิสามารถกล่าวถึงคุณงามความดีของทุกคนได้หมด โดยเฉพาะพี่จิรวัดณ์ และ น้องพุทธพลที่ช่วยทำรูปแบบวิทยานิพนธ์อันยุ่งยากให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณพี่นุ พี่นุ่ง น้องบอม และน้องเบ ที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอยู่เสมอมา นอกเหนือจากบุคคลเหล่านี้แล้ว ผู้เขียนต้องขอมากกว่าการ “ขอกราบขอบพระคุณ” ให้สำหรับ คุณพ่อ และ คุณแม่ ผู้เป็นที่รักและมีพระคุณยิ่ง ผู้ซึ่งเป็นแรงผลักดัน และให้การสนับสนุนทั้งทางด้านจิตใจและ ทุนทรัพย์อย่างมากมายตลอดระยะเวลาการศึกษาเล่าเรียนในครั้งนี้ ทำให้ผู้เขียนมีกำลังใจและมึ ความอดทนในการศึกษาจนเป็นประสบผลสำเร็จ จึงขอยกคุณความดีทั้งหลายที่ได้ให้แก่ท่านทั้ง สองทุกประการ

ผู้เขียนขอขอบคุณและขอจดจำทุกท่านที่ได้กล่าวมาด้วยใจจริง แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มี ข้อบกพร่องผิดพลาดประการใดผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	2
นิยามความหมาย.....	4
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	5
สมมติฐาน.....	5
วิธีการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ความสนใจที่เกี่ยวกับเด็กในช่วงระหว่าง พ.ศ.2475-พ.ศ.2502 และความเป็นมาของวันเด็ก.....	6
ความสนใจที่เกี่ยวกับเด็กในช่วงระหว่าง พ.ศ.2475-พ.ศ.2502.....	6
- ด้านการศึกษา.....	7
- ด้านการสาธารณสุข.....	9
- ด้านการสงเคราะห์.....	11
- ด้านการศาล.....	13
ความเป็นมาของวันเด็ก.....	19
ที่มาและลักษณะของคำขวัญวันเด็ก สาส์นวันเด็ก และหนังสือวันเด็ก.....	20
- ที่มาและลักษณะสำคัญของคำ ขวัญวันเด็ก และสาส์นวันเด็ก.....	21
- ที่มาและลักษณะสำคัญของหนังสือวันเด็ก.....	22

บทที่ 3 เด็กในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (2502-2506).....	25
แนวทางการปกครองและการบริหารประเทศของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์.....	26
การดำเนินงานการปกครองประเทศของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์.....	29
ความคาดหวังของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีต่อเด็ก.....	33
- เด็กที่รักความก้าวหน้า.....	33
- เด็กที่รักความสะอาด.....	34
- เด็กที่อยู่ในระเบียบวินัย.....	36
- เด็กที่ประหยัด.....	39
- เด็กที่มีความขยันหมั่นเพียร.....	41
การดำเนินงานที่เกี่ยวกับเด็กของรัฐบาล.....	42
- การสนับสนุนการศึกษาวิจัยพฤติกรรมเด็ก.....	43
- การป้องกันการกระทำผิดกฎหมายของเด็ก.....	46
- การสงเคราะห์เด็กด้อยโอกาส.....	53
- ศาลคดีเด็กและเยาวชน.....	54
บทที่ 4 เด็กในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร (2508-2516).....	64
แนวทางการปกครองและการบริหารประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร.....	64
การดำเนินงานการปกครองประเทศและบริหารประเทศของ จอมพลถนอม กิตติขจร.....	65
- การรักษาความสงบและความมั่นคงของประเทศ.....	65
- การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาการศึกษา.....	70
ความคาดหวังของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ที่มีต่อเด็ก.....	79
- เด็กที่มีคุณธรรมและศีลธรรม.....	80
- เด็กที่มีความรู้ความสามารถในการเรียน.....	84
การดำเนินงานที่เกี่ยวกับเด็กของรัฐบาล.....	86
- การสนับสนุนการศึกษาวิจัยพฤติกรรมเด็ก.....	86
- การดำเนินงานทางด้านศีลธรรม.....	91
- การดำเนินงานทางการศึกษา.....	96
นโยบายต่อเด็กภายหลังการปฏิวัติ พ.ศ.2514.....	103
- การทวิบาทบาทของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร.....	103

- การปฏิบัติตนเองของจอมพลถนอม กิตติขจร.....	107
- การทว้ความเข้มงวดกวดขันต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา ภายหลังการปฏิวัติ พ.ศ.2514.....	109
บทที่ 5 เด็กในสมัยประชาธิปไตย (2517-2519).....	123
เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง.....	123
ความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อเด็ก.....	125
- เด็กกับพลังความสามัคคี.....	125
- เด็กกับการรวมพลังสร้างชาติ.....	130
- เด็กกับการมีระเบียบวินัย.....	135
การดำเนินงานที่เกี่ยวกับเด็กในสมัยประชาธิปไตย.....	140
บทที่ 6 บทสรุป.....	146
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก.....	158
ภาคผนวก ก. คำขวัญวันเด็กใน ปี พ.ศ.2502-2519.....	158
ภาคผนวก ข. สำนัวันเด็กและคำปราศรัยวันเด็ก.....	159
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	179

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคดีและคำพิพากษาที่มีความผิดของศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2495-2503.....	58
ตารางที่ 2 แสดงระดับการลงโทษของศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.2495-2503.....	58
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรโดยจำแนกตามหมวดอายุตั้งแต่ 1-19 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2490-2503.....	59
ตารางที่ 4 แสดงความผิดของเด็กและเยาวชน ของสถานพินิจคุ้มครองเด็กกลาง พ.ศ.2506-2507.....	87